గుర్తింపు

- ఇంద్రగంటి జానకీబాల

ఆ తెల్లారి లేస్తూనే రమణ గుమ్మంలో ప్రత్యక్షం కావడంతో దుర్గాభవాని ఆనందంతో ఉబ్బితబ్బిబై పోయింది. పాతికేళ్ళ నాటి చిన్న నాటి స్నేహితుడు అకస్మాత్తుగా రావడంతో ఆనందంతోబాటుగా కంగారు పడిపోయింది.

"దుర్గా! ఎన్నాళ్ళయింది చూసి, మీ ఇద్దరి గురించీ అన్ని సమాచారాలూ తెలుస్తున్నప్పటికీ ఇన్నాళ్ళు పట్టింది చూడటానికి" గలగలా మాట్లాడేస్తూ, రెండు మూడు సార్లు కాఫీ తాగేసి, ఎక్కడెక్కడి కబుర్లూ పోగేసి రమణ ఇల్లంతా తిరిగేస్తూ హడావిడి చేస్తుంటే దుర్గ ఒక్కసారి అతన్ని ఆపి.

"నువ్వసలు దేశంలోకి ఎప్పుడొచ్చావ్? పోనీ రాగానే ఓ ఫోను కొట్టొచ్చుగా" అంది.

" ఆ... అదే అదే. నేను రావడమైతే వారం క్రితం వచ్చాను. ఢిల్లీలో దిగాను. మీ నెంబరు ఎలా మిస్సయిందో - నా దగ్గర లేదు. అక్కడెవర్ని అడిగినా అడగొచ్చు...."

"ఆ... ఢిల్లీలో మా నెంబరెవరు చెప్తార్లే" అంటూ చిన్న చిన్న పనులు పూర్తిచేసి, పని మనిషికి కొన్ని పనులు పురమాయించింది.

"అలాగనకు. మీరిద్దరూ ఫేమస్సే కదా! కానీ నాకే కుదరలేదు. ఎలాగూ హైదరాబాద్ రావాలి కదాని. సరే ఇంతకీ వీడెక్కడికెళ్ళాడు".

"విశ్వంని ఎవరో విశాఖపట్నం పిలిచారు. నిన్న రాత్రే విశాఖలో వెళ్ళాడు".

"ఏం మతిస్థిమితంగానే వున్నాడా" అన్నాడు రమణ కొంటెగా -

"అబ్బబ్బ! రమణా నువ్వు ఇండియా వదిలి పాతికేళ్ళయింది. అప్పటికీ ఇప్పటికీ ఇక్కడెంతో మార్పు వచ్చింది. నువ్వు మాత్రం ఇంకా డెబ్భైలలోనే వున్నట్టున్నావ్ - అవే జోక్స్ - అదే పాతదనం. అమెరికా వెళ్తే ఎదుగుదల ఆగి పోతుందని ఈ మధ్య ఇక్కడి మేధావులు చాలా వాపోతున్నారు. తీరా నిన్ను చూస్తే... "దుర్గా భవాని గట్టిగా నవ్వేసింది. రమణ కూడా ఆమెతో నవ్వు కలిపి -

"నిజమే పాపం ఇప్పుడు మేధావులుగా ముద్ర వేయించుకోవాలంటే ముందుగా అమెరికాని తిట్టాలి" అన్నాడు.

"ఎగ్జాక్ట్లీ" అని తల ఎగరేసింది భవాని.

"ఇంతకీ విశ్వాన్ని వాళ్ళెందుకు పిలిచారు"

"వెయ్యేళ్ళ తెలుగు సాహిత్యం గురించి తేటతెల్లం చేయడానికి".

"పోనీ నువ్వూ వెళ్ళక పోయావా కాస్త వెల్ల డబ్బా మోసేదానివి" వేళాకోళం చేశాడు.

"వద్దులే నాయనా! నాకంత ఓపికా, ఆసక్తీ లేవు. వెళ్ళలేదూ, నిన్ను చూశాను".

"అదీ నిజమేలే - వాడ్ని పిలిస్తే నువ్వూ వస్తావని వాళ్ళ వుద్దేశమేమో -

"ఏమో తెలీదు గానీ కొందరైతే మాటమాత్రంగా కూడా మీరూ రండి అనరు" కార్డు మీద కూడా విశ్వం పేరు రాసి పడేస్తారు. ఎవరితోనైనా ఆమాటంటే ఆయన్ని పిలిస్తే మిమ్మల్ని పిలిచినట్టుకాదా! ఆయన్లో మీరు సగ భాగం, పావు భాగం అంటూ చచ్చుపుచ్చు (జోక్సనుకుంటారు) వాదన చేస్తారు" -

"మనవాళ్ళు అదోరకం" -

"ఏదో ఒక రకంలే. నీ కబుర్లు చెప్పు" అంది భవాని. "నీ నవల సీరియలైజ్ అయినప్పుడు చదివాను. చాలా బాగా రాశావు. మంచి రెస్పాన్స్ కూడా వచ్చింది. కదూ" అన్నాడు రమణ.

"అవును భలే రెస్పాన్స్ వచ్చింది - నేనెంతో

పోస్ట్‌మాన్

డెలివరీకెళ్ళే
మగవాడు

- వై.కె.మూర్తి

ఆనందంగా ఫీలయ్యాను.

"నీ పేరు మా ఫ్రండ్స్ సర్కిల్లో బాగా పరిచయమైపోయింది".

"థాంక్స్" –

"నువ్వు మా దేశం రావాలి" అన్నాడు రమణ.

"ఓహ్! ఈ దేశం నీ దేశం కాకుండా ఎప్పట్నించీ పోయింది".

"జోక్స్ కాదు. – నువ్వు అమెరికా రావాలి. మా యింట్లో మూడు నెలలు మా గెస్ట్‌గా వుండాలి" రమణ మాటలు విని.

"ఓ ... దానికేం అలాగే –, " దుర్గాభవాని ముఖం ఆనందంతో వెలిగి పోయింది.

'ఇంతకీ నీకేమైనా అవార్డులొచ్చాయా' అని అడిగాడు రమణ.

భవాని పకపకా నవ్వుతూ, ప్లేటులో వేసిన పెసరట్టుకి పచ్చడి జోడించి, ముందుకు తోసింది.

"ఎందుకలా నవ్వుతావు? బోలెడు కథలు రాశావు. మంచివే రాశావు. మంచి నవలలు రాశావు. పుస్తకాలు వేశావు. అవీ అందరూ మెచ్చుకునేట్టు, కొత్తగా రాశావు. పాతికేళ్ళుగా రాస్తూనే వున్నావు, చెప్పుకోడానికైనా ఏదో ఒక అవార్డు వుండాలిగా".

"అబ్బాయీ! రమణా! అవన్నీ నిజమే. కానీ అవార్డులు రావడానికీ దానికీ సంబంధం ఏమిటీ – అది వేరు – ఇది వేరు".

వార్త

"ఏమండీ! మీ దళిత ప్రేమ కావ్యానికి అవార్డిస్తామని సాహిత్య సభ వారు లెటర్ వ్రాశారండీ!" అన్నది కవి గారి భార్య.

"అబ్బ ! సంతోషం కలిగించే వార్త చెప్పావే," పొంగి పోయారు కవి గారు.

"మరో సంతోషకరమైన వార్తండీ, మన పెద్ద బ్బాయీ దళితుల అమ్మాయినే ప్రేమించాడటండీ".

"చమ్డాలూడదీస్తా వెధవని, అలాంటి కాని పనిచేస్తే."

– కలవకుంట్ల గురునాథ పిళ్ళై

రమణ ఆశ్చర్యంగా ఏం మాట్లాడనా అని తెల్లబోయి చూశాడు.

"నేను స్నానం చేసి వస్తాను" అంటూ భవాని లోపలికెళ్ళింది.

★ ★ ★

దుర్గాభవానీ, రమణ, విశ్వం, ఇంకా ఎమ్మెస్సార్, తులసి అనే అయిదుగురు మంచి స్నేహితులు. ఇంటర్ మీడియట్ నుంచీ, పోస్టు గ్రాడ్యుయేషన్ చేసే వరకు కలిసి చదువుకున్నారు. గ్రాడ్యుయేషన్ నుంచీ ఎవరి సబ్జక్టు వాళ్ళదే అయినా, వారి స్నేహం పెరుగుతూనే వచ్చింది. ఎప్పుడూ వీళ్ళు అయిదుగురూ జట్టుగా కనిపించేవారు. అందులో విశ్వం, దుర్గాభవానీ ప్రేమించి పెళ్ళి చేసుకున్నారు. ఎమ్మెస్సార్ సైన్స్ గ్రూపులో వున్న అమ్మాయిని ప్రేమించి విఫలమయ్యాడు. తులసి పెద్దవాళ్ళు చెప్పిన సంబంధం చేసుకుంది. చక్కగా పాడే పాట, సున్నితంగా రాసే కవిత్వం పూర్తిగా మర్చిపోయి వుండిపోయింది. రమణ మాత్రం అమెరికా అవకాశం అంది పుచ్చుకుని వెళ్ళిపోయాడు. నాలుగేళ్ళు ఒంటరిగా డబ్బు సంపాదించుకుని, వచ్చి పెళ్ళి చేసుకుని మళ్ళీ వెళ్ళి పోయాడు. అక్కడే ఆనందంగా స్థిరపడిపోయాడు.

అయితే ఈ అయిదుగురి స్నేహానికీ గట్టి బంధం వారికున్న సాహిత్యాభిలాషే. కళల పట్ల వారికున్న ఇష్టం, అభిమానం, ఆరాధనా వారి సన్నిహితత్వానికి మూలం.

అయిదుగురూ కవిత్వం రాయడం, పాటలు పాడటం, కథలు రాసి చదివి వినిపించుకోవడం, నాటకాలు వేయడం, రాయడం, ఒకటేమిటి అన్నీ చేస్తూ ఫైన్ ఆర్ట్సు గ్రూపులా గర్వంగా తలలెగరేస్తూ తిరిగేవారు.

అందరూ అన్నీ చేసినా, టాలెంట్‌లో హెచ్చుతగ్గులు సహజంగా వుండేవి కనుక, ఎవరు మంచిది రాసినా అందరూ ఆనందపడేవారు. భుజానేసుకుని తిరిగేవారు. అందరికంటే తక్కువ రాస్తూ, ఎక్కువ విమర్శించే పాత్ర రమణది. అందుకే అతను ఆ నలుగురి పాలిటా ఓ పెద్ద క్రిటిక్ –

విమర్శకుడి కుండవలసిన మంచి గుణాల

గురించీ, విషయపరిజ్ఞానం గురించి, పదునైన విమర్శ గురించి, కువిమర్శ, కుళ్ళు విమర్శ అంటూ వాళ్ళ మధ్య పెద్ద పెద్ద చర్చలు సాగుతుండేవి.

అందరూ తలొకచోటకీ వెళ్ళిపోయి విడిపోయినా, అప్పుడప్పుడు ఉత్తరాలు, ఫోను పిలుపులు, శుభలేఖలు సాగుతూనే వున్నాయి. వాళ్ళున్న వూర్లు వెళ్ళినప్పుడు కలుసుకుని రాత్రిళ్ళు కబుర్లు కాలక్షేపం సర్వసాధారణం.

ఇన్నేళ్ళ తర్వాత వచ్చిన రమణలో శారీరకంగా వచ్చిన మార్పేగానీ మరేం కనిపించక దుర్గాభవాని ఆశ్చర్యపోయింది.

★ ★ ★

"అసలు నీ పేరే పాత చింతకాయ పచ్చడిలా వుంది అదొక డ్రా బ్యాక్" అన్నాడు రమణ వున్నట్టుండి.

"అదేమిటి? నాది అసలుసిసలు అచ్చమైన తెలుగు పేరు - అయినా నా పేరు నా పేరే - ఏమైందిప్పుడు" అంది భవానీ పౌరుషంగా.

"ఏంకాలేదులే - పేరు పాతదైనా, పేరు తెచ్చుకున్నావు" అన్నాడు.

"చాలా థాంక్స్" మూతి విరిచింది భవాని.

"కానీ - ఇలా పబ్లిక్కులో వుండే వాళ్ళకి కాస్త స్టైల్ - స్టైల్ కావాలి. నలుగురి దృష్టినీ ఆకర్షించే స్టైల్, ఫ్యాషన్ వుండాలి".

ఓ... ఏమిటీ ఇంతకీ నీ గోల.

"గోల కాదు గోళీ - పోనీ నీ వేషం, అదీ కాస్త ఆధునికంగా వుంటుందా అంటే అదీ లేదు. ఏదో చీర చుట్టబెట్టుకుంటావు వంకరటింకర జడ -, ఈ మధ్య కాస్త మ్యాచింగ్ జాకెట్ వేస్తున్నట్టున్నావు.

"అబ్బబ్బ! ఏమిటి నాయనా నీ వాగుడూ" - "ఎలా వుండాలో చెప్తాను. ముందు జుట్టు విరబోసుకోవాలి - అది అందంగా మెరుస్తూ వుండేలా చూసుకోవాలి - అయ్యో నీ ముఖం పొడుగ్గా దోసకాయలా వుంటే బాగుండేది - అలా వుంటే కనుబొమ్మలు గీకేసుకుని వికృతంగా అవి దిద్దుకుని - బొట్టూ అప్పుడప్పుడు పెట్టుకుని లేనప్పుడు మానేయవచ్చు -, వారం రోజులు ఫ్రిజ్‌లో పెట్టిన దోసకాయ చర్మం వడిలినట్లు, ముఖం వడిలితే బాగా మేకప్ చేసుకుని, షర్టూ ప్యాంటూ, లేకపోతే కనీసం చుడీదార్ లాంటివి వేసుకుని ముద్దుముద్దుగా మాట్లాడుతూ, జుట్టు వెనక్కి తోసుకుంటూ స్టైల్ చెయ్యాలి.

"రమణా! ఎంత దుర్మార్గంగా తయారయ్యావు".

"దుర్మార్గం ఏముంది? రచనదేముంది, నువ్వే చెయ్యాలని కూడా లేదు - రచయిత్రి స్టైల్‌గా వుంటే వెంట పడి రాసి పెట్టే మగాళ్ళు బోలెడు మంది వుంటారు. ఇప్పుడు చూడటం లేదూ".

"చాల్లే ! నోరు మూసుకో".

"మూసుకుంటాలే గానీ - నేను చెప్పినట్టుగా ఇప్పుడు ఆంధ్రదేశంలో వాతావరణం లేదంటావా"-

> **కవిత**
>
> మంచి చెడు
> ఉన్నవి నీలో రెండు
> ఆలోచించి చూడు
> చెడు వెంటనే విడనాడు
>
> *- వేలూరి సుధారాణి*

"నాకనవసరం"

"ఓకే - ఇంతకీ అసలు విషయానికొద్దాం" నీకు స్త్రీల పట్ల చులకనభావం ఎప్పట్నుంచి ఛీ, నాకెంత బాధగా వుందో.

"నాకు స్త్రీల పట్ల బోలెడంత గౌరవం వుంది. కానీ ఈ దొంగదారులూ, పట్టివేత కార్యక్రమాలూ చాలా అసహ్యం. మీ రచయిత్రులలో ఎవరేనా అలా వుంటే వారంటే అసహ్యం. సమాజం పట్ల ఎంతో బాధ్యతగా వుండాల్సిన రచయిత(త్రి)లలో నిజాయితీ, ఆత్మగౌరవం లోపిస్తే క్షమించలేను" -

దుర్గాభవాని అవాక్కయిపోయింది.

'సరేలే - నీకు అవార్డులేమీ రాలేదంటే నాకు తెలిసినొకాయన గొప్ప సలహా యిచ్చాడు. ఆయనిచ్చిన సలహా ఈనాటి తెలుగు సాహితీ లోకం తీరుతెన్నులకు గీటురాయి" అని ఆగాడు రమణ.

"ఏమిటా సలహా" అంది కీచుగొంతుతో.

"అవార్డుల గురించే"

"అయినా ఈ పురస్కారాల గోలేమిటి?"

"బాగుంది. ప్రతిభకి గుర్తింపు అవార్డుకాక మరేమిటో చెప్పుచూద్దాం".

భవానీ వెంటనే సమాధానం చెప్పలేకపోయింది.

అసలు పి.ఆర్. అనేది లేకుండా గుడ్డెద్దు చేలో పడ్డట్టు రాసుకుపోతూ వుంటే పేరూ వుండదు. ప్రయోజనమూ వుండదు".

"రమణా నువ్వెందుకిలా మాట్లాడుతున్నావో నాకర్థం కావడం లేదు".

"ఓ పేరున్న వాళ్ళకి ఒక పుస్తకం అంకితమిచ్చి ఎక్కడెక్కడ ఎలాంటి అవార్డులున్నాయో తెలుసుకుంటూ వుండాలి. అవసరం వచ్చినప్పుడల్లా కాస్త కదిలిస్తూ వుండాలి. ఇప్పుడు అవార్డులొచ్చిన వారందరి గురించీ, ఆ యిచ్చిన వాళ్ళకి తెలుసుననుకుంటున్నావా - అంతా రికమండేషన్ వల్లనే యిస్తారు.

"ఏమిటి బాబూ అమెరికాలో వుండి ఆంధ్రదేశంలోని సంగతులన్నీ కాచి వడబోసినట్లు చెప్తున్నావు".

"ఆంధ్రదేశం మాటేమోగానీ హైదరాబాద్

గురించి మాకు బాగా తెలుసు. ఇక్కడ మబ్బువేస్తే అక్కడ మాకు చల్లగాలి తిరుగుతుంది".

"చాల్లే! కబుర్లు బాగా చప్తావ్!"

"సర్లే నువ్వూరుకో, నేనే ఒక మంచి ముహూర్తం చూసి పదిమందిని పోగేసి ఒక సభ చేసి నీ పుస్తకానికో అవార్డు, మంచిది చూసి ఎనౌన్స్ చేస్తాను. దానితో బాటుగా కథా గండుకోయిల, నో. నవలా బొండు మల్లియ అనో బిరుదు కూడా యిప్పిస్తాను. - కాస్త పెద్ద మనుషుల్ని ఇందులో ఇన్‌వాల్వ్ చేసి పబ్లిసిటీ యిప్పిస్తే సరి - కాకపోతే ఓ పది వేలు ఖర్చు అవుతుంది. అయితే ఏం? ఆవిధంగా ఒకటి రెండు అవార్డులు, ఆ సందర్భంగా ఇంటర్వ్యూలు, అభిప్రాయాలు చెప్పుట, సందేశాలిచ్చుట చేస్తే - అబ్బో! ఇంక చెప్పేదేముంది?

దుర్గాభవాని నోరెళ్ళబెట్టి చూస్తూండి పోయింది. రమణలోంచి వేరే మనిషి బయటకొచ్చి మాట్లాడుతున్నట్లనిపించింది. ఆమె గొంతు తడారిపోయినట్లనిపించింది.

"రమణా! నువ్వెంత మారిపోయావు. నీకిలాంటి అభిప్రాయాలున్నాయా".

"ఉన్నాయని ఎవరు చెప్పారు. నా, నీ శ్రేయోభిలాషి సలహా యిచ్చారని చెప్పాగా".

"అంటే"

"అంటే లేదు గింటే లేదు. మరి లోకం ఎలా వుంటే అలాగే నడవాలని అంతా అంటారు కదా" రమణ ఆగాడు.

దుర్గాభవానీ నెమ్మదిగా చెప్పడం మొదలుపెట్టింది. "నువ్వు నీ గురించీ, నా గురించీ ఏమనుకుంటున్నావో నాకర్థం కావడం లేదు. నేను చెప్పేది శ్రద్ధగా విను.

నేను అవార్డులు, సన్మానాలు, ప్రశంసాపత్రాల మీద ఎప్పుడూ ఆసక్తి చూపలేదు. నాకసలు ఆ ధ్యాస లేదు. నువ్వు చెప్పినట్టు, పోనీ నీ మిత్రుడు సూచించినట్టు వ్యాపార సరళి వల్ల, రాజకీయం వల్ల అవార్డులు, పురస్కారాలు లభించటం వల్లనే వాటికి గౌరవం లేకుండా పోయింది జన్యుయన్‌గా వచ్చిన వారు కూడా అవమానంగా భావించే స్థితి వచ్చింది. అవార్డు వచ్చిన వారి గురించి, వెనక్కి తిరిగి అంతా "ఏముందని అవార్డు" అని చెప్పుకోవడం చెప్పిన వారికీ విన్న వారికీ కూడా అవమానంగా వుంది. ఆవిధంగా నా గురించీ అనుకోవడం నాకిష్టం లేదు. పూర్వం ఎన్నో గొప్ప పుస్తకాలు రాసిన ఎందరో రచయితలకి ఏం అవార్డులు వచ్చాయని మనం ఈనాటికీ వారి రచనలు శిరోధార్యంగా భావిస్తున్నాం. వందేళ్ళ నాటి రచన ఈనాటికీ నిత్యనూతనంగా వుండటం చూస్తున్నాం. ఎన్నో బహుమతులు పొందినప్పటికీ కలికంలోకి లేకుండా పోయిన వాళ్ళనీ చూస్తున్నాం నాకలాంటి దుస్థితి వద్దు. ఒకవేళ నా రచనల్లో నిజంగా సత్తా లేకపోతే అవి చచ్చిపోవడమే ధర్మం. వాటినెలాగోలా బతికించాలని నాకనిపించదు".

రమణ నిశ్శబ్దంగా దుర్గాభవాని మాటలు వింటూ కూర్చుండిపోయాడు.

"నీ ఫ్రండ్స్ నా రచనలు చదివి బాగున్నాయన్నారన్నావు కదా! ఆ బలం చాలు నన్ను నువ్వు రమ్మని పిలవడానికి - నేనెలాగూ నీ గెస్టునే -

రమణ నెమ్మదిగా నవ్వాడు. ఆ నవ్వులో కించిత్ గర్వం తొణికిసలాడింది.

ఆ రాత్రి వెళ్ళిపోతూ 'మళ్ళీ ఫోనులో పిలుస్తా విశ్వంతో చెప్పు' అన్నాడు.

దుర్గాభవానికీ రమణ మాట్లాడిన ఎన్నో మాటలు చెవుల్లో, గుండెల్లో, బుర్రలో తిరుగుతున్నాయి. గొంతులో చేదుగా ఒక అసహ్యం -,

నిద్రంతా కలతగానే సాగింది.

ఫోను మోగుతుంటే విశ్వం అనుకుని పరుగెట్టి వెళ్ళి అందుకుంది. కానీ విశ్వం కాదు.

"ఎవరూ దుర్గా భవానీయేనా" ఆ కంఠం పరిచయమైనదే -

ఆ... నేనే! నమస్కారమండీ"

"బాగున్నారామ్మా - మొన్న మీ కథ చదివాను. చాలా బాగా రాశారు. ఈ వూరు వచ్చాను. మీకా మాట చెప్దామనే పొద్దునే ఫోను చేస్తున్నా..." ఇంకా ఏవేవో విశేషాలు, కబుర్లు మాట్లాడి ఆయన ఫోను పెట్టేశారు.

ఆయన కథల మాష్టారు.

దుర్గాభవానీకి ఏదో పెద్ద అవార్డు అందుకున్న ఆనందానుభూతి కలిగింది. ○